

September 1838–juni 1839

FAKTA

Dato:
September 1838–juni 1839

Sidetal:
1, 2, 3, 4

Dagbogens placering:
Thorvaldsens Museums arkiv,
inspektørens skrin, nr. 1

Ophavsmand/nøgleperson:
Christine Stampe

Generelle kommentarer:
Dette dokument er en del af det originale manuskript til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen. Afskriften af hele manuskriptet omfatter i alt 60 dele. Denne del er nr. 1.

OBS Dokumentet er også udgivet i Arkivet, Thorvaldsens Museum. Her findes den senest opdaterede udgave.

Læs mere om nærværende online-udgivelse i artiklen Manuskriptet til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen.

Omtalte personer:
August Beck
N.L. Høyen
Johan Ferdinand de Neergaard
Carl Vilhelm Raben-Levetzau
Peder Brønnum Scavenius
J.F. Schouw
Susette Schouw
Christian Stampe
Christine Stampe
Elise Stampe
Henrik Stampe
Jeanina Stampe
Holger Stampe-Charisius
Henrik Stampe (den yngre)
Benjamin Wolff
H.C. Ørsted

RESUMÉ

Christine Stampes manus til sine erindringer om Thorvaldsen. Dette er 1. del af i alt 60.

TRANSSKRIFTION

- 1 -

Min Interesse¹ for Thorvaldsen [xx xxx] havde først Leilighed at vise sig da jeg [xxx] Efter opf[xx]d[xxxx] gjorde jeg saa anstalter stod til mig d[xxxx] ved at [xxxx] meest Understøttelse fik jeg intet [xxx] den ved at opmuntre osv til B[xx] i 1836[.]

Min Interesse for Thorvaldsens Museum² blev særdeles vakt ved Medfølgende Planer³ Skrevet af Pf: Høien⁴, som jeg her lader medfølge fordie jeg troer det kunde interessere adskillige at læse dem igien og nu troede jeg at kunde idet min[d]ste gjøre noget, naar jeg opmuntrede og opfordrede, i min kreds til Bidrag, dette gjorde jeg efter Evne, og det lykkedes ikke saa daarligt, skiønt jeg jo udenom maatte høre [Meget] lige som saa mange andre, der ikke vare ligegyldige ved alt hvad der ikke ere dem Selv, maatte bagtales[,] fordreies hvad jeg havde sagt, og underkaste mig manges Spott osv for min Iver. hvor jeg ventede [meest Understøttelse, fik jeg Intet.]

i hvilken Anledning⁵ adskillige smaae Eventyre blandt andet, Brevet N⁶, fra en fornem Dame⁷, (i den anledning opdage ved en Odience⁸ hos hendes Majestæt⁹, Foraaret i April 1844, at denne havde troet at mit Svar til bevi[d]ste¹⁰ Dame, indeholdt Hentydning paa hende osv. Kort Insamlingen¹¹ lykkedes trods dette, nogenlunde, og 1838 den 17de Spt: kom Thorv: til Kiøbenhavn¹².

I den Anledning en heel Deel Fæster osv. Modtagelsen kand jeg ikke forbiegaae og skal følge den¹³. ☒ Man havde lovet at lade os det vide saa betids, at vi kunde komme med til hans Modtagelse, dog det skedte ikke, og d. 17^{de}¹⁴ om Midagen vare vi til Diner, hos Secr. Wolf¹⁵, hvor man fortalte at have hørt Kanonerne paa Beckeskov¹⁶ fra Helsingør, jeg havde strax løst at reise til Kiøbenhavn, dog skammede mig at vise saa megen Interesse, især da intet Brev kom fra Schou¹⁷ som altid beroeligede min Samvittighed en heel Deel, ved den Varme de selv viste; nu nøiedes vi med Beretn[ingen] om alle paafølgende Feter¹⁸; fra Aviserne, og fra Breve,

- 2 -

Jeg tog først til Kiøbenhavn om ForAaret April og besøgte da strax Torv¹⁹. med Sysette²⁰, og skiønt han var inviteret og engageret hver dag, saa kom han dog hver Dag til Schouws, i de 3 Dage jeg var i Byen; der blev det aftalt at han skulde besøge os, paa Nysøe²¹[.] Alle slags Forberedelser²² vare trufne til hans Komme og alt godt skulde giemmes, og forskiønnes til Thorvalsens Komme (blandt andet blev der spurgt Schou: hvad vi skulde gjøre med noget feislagen Broderie, et par Tøfler til Thorv:; (den gang var

han endnu ikke kommet til Landet) Disse staaer endnu her paa hans Værelse og har han brugt dem hver Morgen her paa Nysø; Basreliefs vare bestilte for at forskiøne Thorv. Cabinet²³[.] diße kom saa seent at det ikke kunde blive fertigt til hans komme, hvor for han selv var med ved Anordningen af det[,] og i May Maaned skrev Sysette mig at han skulde staae Fader hos Skawenius²⁴, og fra denne Kuur²⁵ vilde kommet til Nysø[.] dog jeg skrev strax tilbage at hun endelig maatte forpurre den Plann, til senere hen, da intet var grønt endnu, og jeg, gierne vilde vise Nysø paa sin bæste²⁶ Tid, jeg kiendte for lidt til Thorvaldsen for at vide at han kunde være Glad baade Vinter og Sommer, naar han var paa Nysø, kort, han kom alt saa ikke, og Een dag kom Forvalteren²⁷ hiem og sagde en Reisende havde fortalt at have seet Thorvaldsen, paa Udstillingen, og at han havde hørt ham sige: at han om nogle dage ventede at blive [he]ntet paa Landet, nu faldt [det] mig ind [at] han maaskee ventede at jeg skulde

- 3 -

hente ham, og strax gjorde jeg anstalter²⁸ for om Aftenen at reise til Byen hvor jeg om Morgenen²⁹ tog Schows paa Sængen, og blev modtaget med de Ord, af min Søster: [“]men hvad kommer Du efter, har du ikke faaet mit Brev[?]” det var kommet efter jeg var reist hiemme fra og inde holdt den Efterretning, at Thorv: havde begyndt paa Holbergs Byste³⁰, og det var ham umuligt at forlade Byen, før den var ferdig, (:han havde været hos Schouws i Sælskab med Øhrsted³¹ osv Aftenen tilforn³².) nu blev jeg Flaue, og bad min Søster staa op og gaae med mig der hen, for at anvænde hendes Indflydelse: (hun kiendte ham jo nu meget bedre en[d] jeg:) dog hun svarede[: “]det kan du selv meget bedre[”], dog gik hun med mig, og jeg sagde strax min Historie til Thorv: , : at jeg var reist heele Natten, og om han nu kunde nenne at lade mig reise allene bort igien, derpaa fik jeg til Svar, [“]Nei! jeg er hos dig naar du vil[”], og jeg som endnu havde ventet en heel deel Invændinger blev meget glad. Senere har Thorv. sagt mig, at jeg havde noget saa Aabent[,] ligefrem, og Hierteligt som tiltalte ham i saa høi grad, at han strax holdt af mig, og næste Morgen, reiste vi 2 ganske Alene, heele Veien var han siæle glad og Mun[ter.]

- 4 -

I Kiøge spiste vi til Midag, og maatte bede i 2 Timer, dog blev Tiden os ikke lang[.] Der var nok at fortælle, og Thv: var meget oprømt; Om Aftenen d. 4 Juni 1839³³ blev han venlig modtaget af Stampe³⁴ og alle Børnene³⁵, og Henrik³⁶ og Holger³⁷ løste deres Kanoner; han sov godt, Næste Morgen³⁸, godt Veir og Th: lod til at befinde sig særdeles væl, han fandt alt deiligt, og vi vare alle meget lykkelige over at have den store, og især at bemærke hvor elskværdig han var, hos os; ☒ Vi spadserede meget sammen, lange[,] lange ture og Thrs sagde ofte Luften bekom ham saa godt at han slet ikke følte han havde noget Angina³⁹, heele Egnen gjorde nu Visitter, og alle

vare lykkelige, ved at see den store Mand Ansigt, til Ansigt, og nu blev der gjort diner, og ved disse Sange, f ex af "Kh: Neergaard⁴⁰, Secretair Wolf, Stampe, og s v[.] Hos Fabricius⁴¹, var et smukt Fyrværkerie i den Anledning og 3 Gratzier⁴² som opvartede der [og] satte Thor⁴³ i ikke liden Forlegenhed[.] hos Rabens spille Fruen⁴⁴ sit beste Stykke[.] paa Bæk[k]eskov toge Malvasier⁴⁵ frem og andre endnu viste da, og fremdeles til Enden, megen Hiertelighed og Agtelse.

¹ Nærværende originalmanuskript indledes med tre overstregede linjer. Det er sandsynligvis en fortrudt indledning.

² Følgende passage: "Min Interesse for Thorvaldsens Museum [...] hvor jeg ventede", er skrevet i venstre margen på den anden led i nærværende originalmanuskript, p. 1.

³ Dvs. N.L. Høyens planer om oprettelse af Thorvaldsens Museum, jf. brev af primo 1837 fra N.L. Høyen til omnes.

⁴ Dvs. den danske kunsthistoriker N.L. Høyen.

⁵ Følgende passage: "i hvilken anledning [...] indeholdt Hentydning paa hende osv", bringes ikke i Rigmor Stampe, op. cit.

⁶ Brevet N kendes p.t. ikke.

⁷ Denne fornemme dame er p.t. uidentificeret.

⁸ Dvs. audiens.

⁹ Dvs. den danske dronning af Danmark Caroline Amalie.

¹⁰ Dvs. bekendt, velkendt, omtalt, jf. bevidst i Ordbog over det danske Sprog.

¹¹ Landsindsamling til oprettelsen af Thorvaldsens Museum iværksættes af Comitten for Thorvaldsens Museums Oprettelse. Se evt. emneordet Landsindsamlingen til Thorvaldsens Museum.

¹² Dvs. Thorvaldsens hjemkomst 17.9.1838. Se også emneordet herom.

¹³ Følgende perioden: "Modtagelsen kand jeg ikke forbiegaae og skal følge den", optræder ikke i Rigmor Stampe, op. cit. I de forklarende noter (p. 325, n. 2) står der dog følgende: "Her står: "Modtagelsen kan jeg ikke forbigaae og skal jeg lade følge her." – Da beskrivelsen ikke står i nærværende originalmanuskript og da den intet nyt indeholder, udelades den her på et par små anekdoter nær".

De små anekdoter bringes i Rigmor Stampe, op. cit., p. 4-6.

¹⁴ Dvs. 17.9.1838.

¹⁵ Dvs. den danske godsejer, kunstsamler, jurist, postsekretær og handelsmand Benjamin Wolff.

¹⁶ Dvs. Bækkeskov. Bækkeskov er en større dansk herregård nord for Præstø, som var ejet af justitsråd Michael Leigh Smith (1777-1843). Det forekommer en anelse tvivlsomt, om kanonerne fra Helsingør rent faktisk kunne høres på Bækkeskov, idet der er godt 100 km fra Helsingør til Bækkeskov.

¹⁷ Dvs. den danske botaniker og politiker J.F. Schouw, som var gift med Christine Stampes søster Susette Schouw.

¹⁸ Dvs. fest, højtid, jf. fete i Ordbog over det danske Sprog.

¹⁹ Dvs. Thorvaldsen.

²⁰ Dvs. Susette Schouw.

²¹ Nysø er en herregård, som familien Stampe ejede, nær Præstø. De sidste fem år af Thorvaldsens liv boede han ofte på denne herregård. Se også referenceartikel om Nysø.

²² Følgende passage: "Alle slags Forberedelser vare trufne [...] hvor for han selv var med ved Anordningen af det", er skrevet i højre margen på den anden led i nærværende originalmanuskript, p. 2.

²³ Dvs. et lille værelse, jf. kabinet i Ordbog over det danske Sprog. Der hentydes til det værelse, der blev indrettet til Thorvaldsen på Nysø.

²⁴ Thorvaldsen stod fadder for Peder Brønnum Scavenius' søn, Jacob Frederik Scavenius (1838-1915) i Holtug Kirke ved Store Heddinge 20.5.1839. Se også referenceartikel Thorvaldsens gudbørn.

²⁵ Dvs. et ærbødigt visit, jf. kur i Ordbog over det danske Sprog.

²⁶ Dvs. bedste.

²⁷ Dvs. den danske godsforvalter på Nysø og jurist August Beck.

²⁸ Dvs. forberedelse, jf. anstalt i Ordbog over det danske Sprog.

²⁹ Dvs. om morgenen 3.6.1839.

³⁰ Dvs. Ludvig Holberg, A876.

³¹ Dvs. den danske naturvidenskabsmand H.C. Ørsted.

³² Dvs. aftenen 2.6.1839.

³³ 4.6.1839, hvor Thorvaldsen ankom til herregården Nysø ved Præstø for første gang efter hjemkomsten 1838.

³⁴ Dvs. Christine Stampes ægteemand og baron af Stampenborg Henrik Stampe.

³⁵ Dvs. Henrik Stampe den yngre, Holger Stampe-Charisius, Elise Stampe, Christian Herman Stampe og Jeanina Stampe. Christine og Henrik Stampe havde yderligere fået to børn, Jean August Carl Louis Fritz Stampe og Christian Emil Stampe (1828-1830), som begge døde i 1830 under familiens ophold i Livorno samme år.

³⁶ Dvs. den danske baron af Stampenborg Henrik Stampe den yngre.

³⁷ Dvs. den danske baron Holger Stampe-Charisius.

³⁸ Dvs. 5.6.1839.

³⁹ Dvs. angina pectoris, hjertekrampe.

Thorvaldsen havde forkalkninger i hjertets kranspulsårer, som til sidst resulterede i den blodprop i hjertet, der tog livet af ham, se Om årsagen til Thorvaldsens død.

⁴⁰ Dvs. den danske amtsmand Johan Ferdinand de Neergaard.

⁴¹ Dvs. den danske kunstmaler og officer Frederik Michael Ernst Fabritius de Tengnagel (1781-1849), som ejede Pedersgård ved Kalvehave godt 10 km fra Præstø.

⁴² Dvs. unge og smukke kvinder; især i forbindelse med de tre gratier, om tre kvindelige væsener, der (ifølge den romerske mytologi) antages at skænke menneskene ynde og skønhed (svarende til grækernes chariter), jf. gratie i Ordbog over det danske Sprog.

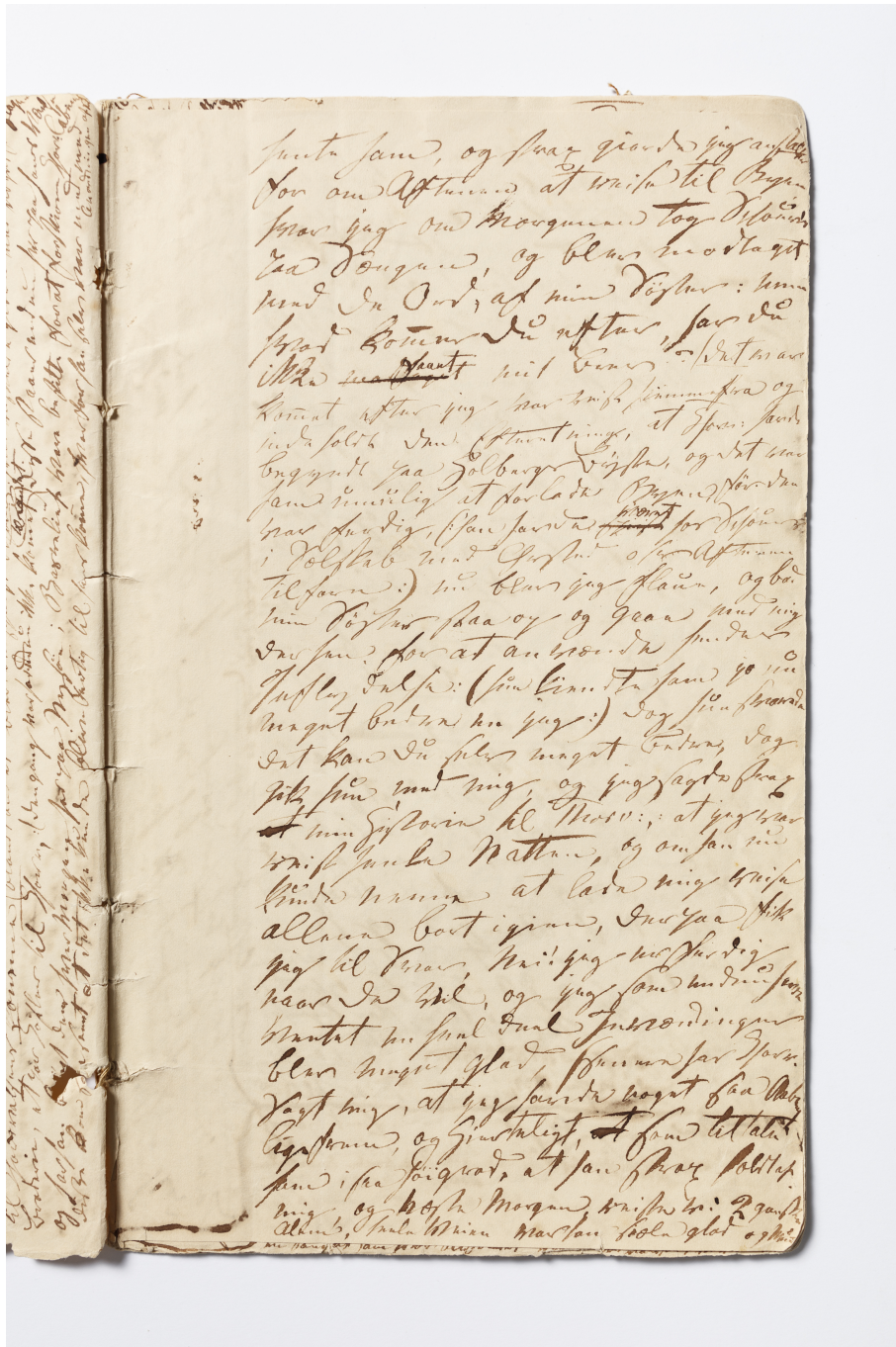
⁴³ Dvs. Thorvaldsen. Se evt. emneordet Thorvaldsen som Thor.

⁴⁴ Dvs. Julie Raben-Levetzau (1809-1880), som var gift med den danske greve, jurist og gehejmekonferensråd Carl Vilhelm Raben-Levetzau. Carl Vilhelm Raben-Levetzau ejede Beldringe gods godt 5 km fra Præstø.

⁴⁵ Dvs. en sød likørvin af en græsk drueart, jf. malvasier i Ordbog over det danske Sprog.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

hente dem, og saa giordt jeg at
for om Aftenerne at vilde til Bogen
saa jeg om Maaned tog til
den Tougues, og blev i omtrent
med den Tid, at min Døgn: som
saa det som du aftur, for du
ikke ~~ikke~~ vil den ~~ikke~~ det som
komme at tur jeg var borte, som du og
ind i selve den Aftenerne, at saa som
bygget saa Guldberg, og det som
saa minde, at for Lade Bogen, som du
saa du dig, som som ~~ikke~~ for Bogen
i Tøllens med den ~~ikke~~ for Aftenerne
til som: i den blev jeg glad, og den
den Døgn saa og og saa som mig
den som for at anse den som du
Tøllens Tøllens (som den som du
mangt den som jeg: og som som
det som du selv mangt, den som
saa som mit mig, og jeg saad som
at min Guldberg til den: at jeg var
saa som den Matten, og om som
den som at lade mig den
allene det igen, den som
jeg til den, den som den som
saa den den, og jeg som den som
mentet den som den som den
blev mangt glad som som den
saa mig, at jeg som den som den
Lag som, og den som, at som den
saa i sa som, at som som den
mig og den som den: og den
den, den som den som den som den

